

Espais de Memòria Democràtica
Campus Mundet
Diputació de Barcelona

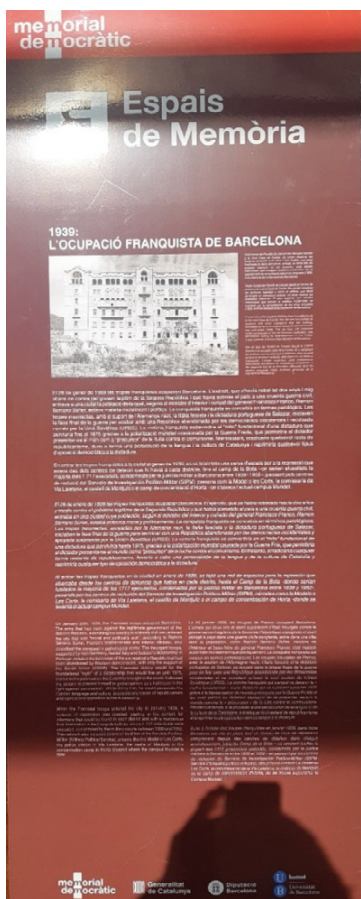
**Diputació
Barcelona**

En el Campus Mundet, s'expliquen, mitjançant plafons, un seguit d'episodis relacionats amb la Guerra Civil i la postguerra que van tenir lloc en aquest indret.

1939: L'OCUPACIÓ FRANQUISTA DE BARCELONA

Petit plafó ubicat a la façana de l'edifici de Llevant (Bar restaurant)

La ocupació de Barcelona per les tropes franquistes el 26 de gener de 1939 comportà la construcció d'una xarxa d'espais per a la repressió. A cada districte hi havia centres de delació i per tota la ciutat centres de reclusió del *Servicio de Investigación Política Militar (SIPM)*, a més de les presons de la Model i les Corts, la comissaria de Via Laietana o el castell de Montjuïc. Un d'ells fou el camp de concentració d'Horta, a l'actual campus Mundet. Al Camp de la Bota, a la partió dels termes de Barcelona i Sant Adrià de Besòs, varen ser afusellats la majoria dels 1.717 condemnats a mort per la justícia militar a Barcelona entre 1939 i 1952.

EL CAMP DE CONCENTRACIÓ D'HORTA

Cartellera ubicada enfront de l'edifici Llevant (Anvers)

Després de la ocupació franquista de Barcelona el gener del 1939, l'edifici de Llevant de l'actual Campus Mundet va convertir-se en un dels 16 camps de concentració operatius a Catalunya entre 1938 i 1942. El camp de concentració d'Horta va estar funcionant des del febrer de 1939 fins l'abril del 1940. En els 23.000 m² de l'edifici podien encabir-hi fins a 15.000 presoners de guerra. Hi van ingressar els soldats capturats durant l'avenç de les tropes franquistes, soldats o refugiats retornats dels camps de refugiats del sud de França i altres desafectes. En el camp, els milers de captius eren classificats, al marge de qualsevol procés judicial o de condemnes formals, en funció del seu historial polític i de la seva presumpta desafecció al nou règim, per tal de ser redistribuïts als altres camps.

Espais de Memòria

EL CAMP DE CONCENTRACIÓ D'HORTA

Després de la conquesta franquista de Barcelona el gener del 1939, l'edifici de Llevant de l'actual Campus Mundet va convertir-se en el camp de concentració de la capital catalana. A Catalunya, entre 1939 i 1942, van estar en funcionament 18 camps de concentració en 14 localitats: Bessòs, La Seu d'Urgell, Puigcort, Figueras, Granollers, Manresa, Tarragona, Lleida, Molins, Corçera, Igualada, Reus, Tàngora i Barcelona.

El camp de concentració d'Horta va estar funcionant des del febrer de 1939 fins al febrer del 1942 i les autoritats militars calculaven que en els 23.000 m² de l'edifici podien encabir fins a 15.000 presoners de guerra. Els detinguts en aquest edifici eren homes (la dona va ser lliurada) que o bé havien estat capturats durant l'avance de les tropes franquistes o bé eren refugiats que tornaven d'un curs a França. En el camp de concentració, els milers de captius sofrien un procés desfilencós que, al marge de qualsevol procediment judicial, consistia a convertir-los en presoners de guerra sense que poguessin determinar-ne la seva desafecció (suposada, real o potencial) vers la Nova Espanya de Franco. Els captius podien ser enviats a diferents llocs, sempre a partir dels avisos individuals que podien aportar. Aquests havien de ser firmats "per los comandantes respectivos de la Guardia Civil, Comandante Militar, Alcalde, Pleno de Autoridades, o de las Jefes y Presidentes de Entidades Prácticas de asistencia". Els que rebien una classificació favorable, eren posats en llibertat, els que eren classificats com a "desafectos leves" eren destinats als batallons de treballadors per fer les dures tasques de reconstrucció de la postguerra, i els "desafectos graves" eren enviats a la presó de la Model o alguna de les presons habituales de la Guàrdia per iniciar un procediment judicial que els podia condemnar a anys de presó o a mort.

Después de la conquista franquista de Barcelona en enero de 1939, el edificio de Llevant de l'actual Campus Mundet se convirtió en el campo de concentración de la capital catalana. En Catalunya, entre 1939 y 1942, había 18 campos de concentración activos en 14 localidades: Bessós, La Seu d'Urgel, Puigcort, Figueras, Granollers, Manresa, Tarragona, Lleida, Molins, Corçera, Igualada, Reus, Tàngora i Barcelona.

El campo de concentración de Horta estuvo en funcionamiento desde el febrero de 1939 hasta el febrero del 1942 y las autoridades militares calculaban que en los 23.000 m² del edificio podrían caber hasta 15.000 presoneros de guerra. Los detentados en este recinto eran hombres (las mujeres fueron liberadas) que o bien habían sido capturados durante el avance de las tropas franquistas o bien eran refugiados que volvían de un curso en Francia. En el campo de concentración, los miles de cautivos se enfrentaban a un proceso desfilencioso que, al margen de cualquier procedimiento judicial, consistía en convertirlos en prisioneros de guerra sin que pudiesen determinar su propia desafección (supuesta, real o potencial) hacia la Nueva España de Franco. Los cautivos podían ser enviados a diferentes destinos, siempre a partir de los avisos individuales que podían aportar. Estos avisos tenían que ser firmados "por los comandantes respectivos de la Guardia Civil, Comandante Militar, Alcalde, Pleno de Autoridades, o de las Jefes y Presidentes de Entidades Prácticas de asistencia". Los que recibían una clasificación favorable, eran puestos en libertad, los como "desafectos leves" eran destinados a los batallones de trabajadores que hacían las duras tareas de reconstrucción de la postguerra, y los "desafectos graves" eran enviados a la prisión de la Model o a alguna de las cárceles habituales de la ciudad para iniciar un proceso judicial que los podía condenar a años de prisión o a muerte.

memorial de uocràtic

El camp de concentració d'Horta a Barcelona va estar funcionant des del febrer de 1939 fins al febrer del 1942 i les autoritats militars calculaven que en els 23.000 m² de l'edifici podien encabir fins a 15.000 presoners de guerra. Els detinguts en aquest edifici eren homes (la dona va ser lliurada) que o bé havien estat capturats durant l'avance de les tropes franquistes o bé eren refugiats que tornaven d'un curs a França. En el camp de concentració, els milers de captius sofrien un procés desfilencós que, al marge de qualsevol procediment judicial, consistia a convertir-los en presoners de guerra sense que poguessin determinar-ne la seva desafecció (suposada, real o potencial) vers la Nova Espanya de Franco. Els captius podien ser enviats a diferents llocs, sempre a partir dels avisos individuals que podien aportar. Aquests havien de ser firmats "per los comandantes respectivos de la Guardia Civil, Comandante Militar, Alcalde, Pleno de Autoridades, o de las Jefes y Presidentes de Entidades Prácticas de asistencia". Els que rebien una classificació favorable, eren posats en llibertat, els que eren classificats com a "desafectos leves" eren destinats als batallons de treballadors per fer les dures tasques de reconstrucció de la postguerra, i els "desafectos graves" eren enviats a la presó de la Model o alguna de les presons habituales de la Guàrdia per iniciar un procediment judicial que els podia condemnar a anys de presó o a mort.

Després de la conquesta franquista de Barcelona el gener del 1939, l'edifici de Llevant de l'actual Campus Mundet va convertir-se en el camp de concentració de la capital catalana. A Catalunya, entre 1939 i 1942, van estar en funcionament 18 camps de concentració en 14 localitats: Bessòs, La Seu d'Urgell, Puigcort, Figueras, Granollers, Manresa, Tarragona, Lleida, Molins, Corçera, Igualada, Reus, Tàngora i Barcelona.

El camp de concentració d'Horta a Barcelona va estar funcionant des del febrer de 1939 fins al febrer del 1942 i les autoritats militars calculaven que en els 23.000 m² de l'edifici podien encabir fins a 15.000 presoners de guerra. Els detinguts en aquest edifici eren homes (la dona va ser lliurada) que o bé havien estat capturats durant l'avance de les tropes franquistes o bé eren refugiats que tornaven d'un curs a França. En el camp de concentració, els milers de captius sofrien un procés desfilencós que, al marge de qualsevol procediment judicial, consistia a convertir-los en presoners de guerra sense que poguessin determinar-ne la seva desafecció (suposada, real o potencial) vers la Nova Espanya de Franco. Els captius podien ser enviats a diferents llocs, sempre a partir dels avisos individuals que podien aportar. Aquests havien de ser firmats "per los comandantes respectivos de la Guardia Civil, Comandante Militar, Alcalde, Pleno de Autoridades, o de las Jefes y Presidentes de Entidades Prácticas de asistencia". Els que rebien una classificació favorable, eren posats en llibertat, els que eren classificats com a "desafectos leves" eren destinats als batallons de treballadors per fer les dures tasques de reconstrucció de la postguerra, i els "desafectos graves" eren enviats a la presó de la Model o alguna de les presons habituales de la Guàrdia per iniciar un procediment judicial que els podia condemnar a anys de presó o a mort.

L'EDIFICI DE LLEVANT I LES LLARS ANA GIRONELLA DE MUNDET

Cartellera ubicada enfront de l'edifici Llevant (Revers)

En aquest plafó s'expliquen els antecedents de l'edifici Llevant i de tot el recinte Mundet, abans de la Guerra Civil, i dels seus usos després de la Guerra, principalment com a orfenat. La Casa de Caritat de Barcelona, situada al carrer de Montalegre, s'havia quedat petita a principis del segle XX. Es decidí el seu trasllat a Horta, per la qual cosa l'entitat benèfica comprà els terrenys l'any 1927. El projecte, redactat per l'arquitecte Joan Rubió i Bellver i aprovat el 1928, consistia en la construcció de tres pavellons (Llevant, Central i Ponent). L'agost del 1928 començaren les obres però al juliol de 1936, en esclatar la guerra, només s'havia construït l'edifici de Llevant i els fonaments i el primer pis de l'edifici bessó de Ponent.

Després de la guerra, l'edifici de Llevant va ser seu d'un camp de presoners de guerra (1939-1940) i posteriorment, alberg d'indigents (1942) i centre de malalts de tuberculosi (1943-1945). Més endavant, serví de casa de colònies dels orfes de la Casa de Caritat i habitatge dels religiosos que dirigien l'orfenat. El projecte de trasllat de la Casa de Caritat als terrenys d'Horta fou reprès al 1954 i realitzat gràcies al mecenatge de la família Mundet. El mateix General Franco inaugurarà, el 1957, el nou orfenat que portava per nom el de la seva benefactora, Anna Gironella de Mundet (Llars Mundet). Les monges de les Filles de la Caritat de Sant Vicenç de Paül van estar a càrrec dels serveis assistencials de les Llars Mundet fins 1994. Modernament, el pavelló de Llevant ha tingut altres usos, com el residencial (durant els Jocs Olímpics de 1992). Actualment, i des de

1996, l'edifici i part del recinte integren el Campus Universitari Mundet de la Universitat de Barcelona (facultats de psicologia i d'educació), cedit per la Diputació de Barcelona.

Espais de Memòria

L'EDIFICI DE LLEVANT I LES LLARS ANNA GIRONELLA DE MUNDET

Antes del segle XX la Casa de Caritat de Barcelona, situada al carrer de Montalegre, patia un greu problema de manca d'espai i els propietaris tractaban de la nova barriada d'Horta. En 1927 l'arquitecte Joan Rubió i Bellver, Es tractava d'un conjunt de tres pavellons (Llevant, Central i Ponent) patrocinats pel Banc de Sant Salvador. L'agost de 1928 comença la construcció, però el juliol de 1936, esclata la guerra, la ciutat de Lleuant està destruïda i els seus terrenys només s'havia construït l'edifici de Lleuant i els fonaments i el primer pis de l'edifici bessó de Ponent.

En previsió als continus bombardejos que patia la ciutat de Barcelona durant la guerra, l'edifici de Ponent es utilitzà com a magatzem de combustible. L'edifici de Llevant fou utilitzat esporàdicament com a caserna republicana i, en la immediada postguerra (1939-1940), es convertí en camp de presoners francesos.

El projecte de traslladar de la Casa de Caritat a Horta fou repès el 1954 i realitzat gràcies al mecenatge de la família Mundet. Es quaranta milions de pessetes que donaren inclouen la clausura de realitzar un dels anys el projecte; fet que escau que el 14 d'octubre de 1957 el director inaugura finalment la nova Casa de Caritat, que prengué el nom de la família benefactora. Aquest fet açò a donar una visió dualitzada amb la de la ciutat.

Després de la guerra, a més de camp de presoners, l'edifici de Lleuant va tenir moltes altres utilitats: alberg d'indigents (any 1942), centre de malalts de tuberculosi (1943-1945), Hogar Montañés a casa de cosines dels cònsuls de la Casa de Caritat, hospital dels relapsos que dirigeix els orfenats de les Llars Mundet, hotel per a policies durant els anys Ombria (1953) a partir del any 1960, despatxos de professors del Campus Universitari Mundet de la Universitat de Barcelona, que és el seu ús actual.

En els inicis del segle XX la Casa de Caritat de Barcelona, situada al carrer de Montalegre, sofreix un greu problema de falta d'espai i els propietaris tractaban de la nova barriada d'Horta. En 1927 l'arquitecte Joan Rubió i Bellver, Es tractava d'un conjunt de tres pavellons (Llevant, Central i Ponent) patrocinats pel Banc de Sant Salvador. L'agost de 1928 comença la construcció, però el juliol de 1936, esclata la guerra, la ciutat de Lleuant està destruïda i els seus terrenys només s'havia construït l'edifici de Lleuant i els fonaments i el primer pis de l'edifici bessó de Ponent.

Previsió dels continus bombardejos que patiria la ciutat de Barcelona durant la guerra, el edifici de Ponent es utilitzà com a magatzem de combustible. El edifici de Llevant fou utilitzat esporàdicament com a caserna republicana i, en la immediada postguerra (1939-1940), es convertí en camp de presoners francesos.

El projecte de traslladar de la Casa de Caritat a Horta fou repès el 1954 i realitzat gràcies al mecenatge de la família Mundet. Es quaranta milions de pessetes que donaren inclouen la clausura de realitzar un dels anys el projecte; fet que escau que el 14 d'octubre de 1957 el director inaugura finalment la nova Casa de Caritat, que prengué el nom de la família benefactora. Aquest fet açò a donar una visió dualitzada amb la de la ciutat.

Després de la guerra, a més d'altres utilitats, l'edifici de Lleuant va tenir moltes altres utilitats: alberg d'indigents (any 1942), centre de malalts de tuberculosi (1943-1945), Hogar Montañés a casa de cosines dels cònsuls de la Casa de Caritat, hospital dels relapsos que dirigeix els orfenats de les Llars Mundet, hotel per a policies durant els anys Ombria (1953) a partir del any 1960, despatxos de professors del Campus Universitari Mundet de la Universitat de Barcelona, que és el seu ús actual.

memorial democràtic

Mapa dels Pavellons del Banc de Caritat de la casa patronada de la Caritat a Horta, mostrada segons el projecte de Joan Rubió i Bellver (1928). Autors: Generalitat de Catalunya i Diputació de Barcelona.

Mapa de les Pavellons del Banc de Caritat de la Casa de Caritat de Lleuant i Ponent, segons el projecte de Joan Rubió i Bellver (1928). Autors: Generalitat de Catalunya i Diputació de Barcelona.

Fotografia del Festival de Generació d'Estats, durant el qual es va celebrar el primer acte de la nova barriada d'Horta. El 14 d'octubre de 1957, el director inaugura finalment la nova Casa de Caritat, que prengué el nom de la família benefactora. Aquest fet açò a donar una visió dualitzada amb la de la ciutat.

El primer acte de la nova barriada d'Horta va tenir lloc el 14 d'octubre de 1957, quan el director inaugura finalment la nova Casa de Caritat, que prengué el nom de la família benefactora. Aquest fet açò a donar una visió dualitzada amb la de la ciutat.

El primer acte de la nova barriada d'Horta va tenir lloc el 14 d'octubre de 1957, quan el director inaugura finalment la nova Casa de Caritat, que prengué el nom de la família benefactora. Aquest fet açò a donar una visió dualitzada amb la de la ciutat.

EL PALAU DE LES HEURES (ANTIGA RESIDÈNCIA DEL PRESIDENT COMPANYS DURANT LA GUERRA I REFUGI ANTIAERI)

Cartellera ubicada enfront de l'edifici

El Palau de les Hores és un casal residencial que el 1884 es feu construir a Horta Josep Gallart i Forgas, un indià nascut a La Bisbal de l'Empordà al 1838. Gallart, en retornar a Catalunya després d'haver fet fortuna a Puerto Rico, va comprar, al 1883, els terrenys on hi havia hagut la masia de Can Duran -d'unes 30 Ha- per construir en el seu terreny la residència familiar d'estiu. L'edifici fou bastit entre els anys 1884 i 1895 per l'arquitecte empordanès August Font de Carreres, que també havia construït la seva residència d'hivern a la Rambla de Catalunya. L'encàrrec consistia en un palau, d'estil "chateau" francès, equiparable a les mansions nobles i burgeses més luxoses i senyorials de Barcelona. Va gaudir poc de la nova casa, ja que morí el 1898. El seu fill, Josep Gallart i Folch, hereta la finca però el palau resta abandonat i sense habitar fins el 1936.

Quan al juliol de 1936 esclatà la Guerra Civil, la família Gallart Folch fugí a França i el Palau fou confiscat per la Generalitat de Catalunya. Els usos de l'edifici durant la guerra foren variats. Va ser ofert al president Azaña com a residència oficial, però no l'ocupà mai. Després dels cruels bombardejos dels dies 16, 17 i 18 de març de 1938 sobre Barcelona, es decidí convertir el Palau en residència del President de la de Generalitat Lluís Companys i es va ordenar construir-hi un refugi antiaeri (un dels prop de 1.400 que es construïren a Barcelona). La població civil de la ciutat fou la primera en la història en ser víctima de bombardejos sistemàtics i indiscriminats, aeris i navals, que van costar la vida a unes 2.500 persones (unes 5.500 a tot Catalunya).

L'antic propietari, Josep Gallart i Folch, que s'havia passat al bàndol franquista, no dubtà (així ho reconeix a les seves memòries) en enviar fotografies i la ubicació del Palau al General Kindelán, cap de l'aviació franquista, i al comandament aeri italià, perquè fos bombardejada la residència de Companys, operació que fou descartada. A la fi de la guerra, al 1939, Gallart recuperà la propietat. Va restaurar i decorar l'immoble i als anys 50 el va vendre. Però l'edifici va seguir deshabitat, així que va patir un període de degradació en que va ser objecte de robatoris i espolis. L'any 1958 la Diputació de Barcelona adquireix el palau, però l'abandó segueix. Un intent d'enderroc per part de la Diputació, l'any 1972, no tira endavant per les protestes ciutadanes. El 1992 la Diputació signa un contracte amb la Fundació Bosch Gimpera (Universitat de Barcelona) per convertir-lo en un centre universitari de formació contínua. La Diputació rehabilità l'edifici amb un encàrrec a l'arquitecte Norman Cinnamond.

El Palau ha estat totalment remodelat adaptat als actuals usos universitaris, respectant la seva morfologia exterior. Conformava un conjunt harmònic rematat per quatre torres rodones coronades per pics cònics, al estil dels "chateaux" francesos. A l'interior conserva, però, un seguit d'espais que es poden visitar, com la capella, l'escala noble i les balconades, així com l'entorn enjardinat. També es pot visitar (en grups reduïts i amb cita concertada) el refugi antiaeri, construït quan el President Companys hi fixà la residència. Es troba en un magnífic estat de conservació i s'hi accedeix per un soterrani del palau. Des de la porta, es baixa per una escala de deu graons que dona a un túnel recte amb parets de maó i volta de formigó. Amida uns 40 m de llarg, 1,15 m d'amplada i uns 2,15 m d'alçada. Al final hi ha una petita sala on s'aprecia el pou de ventilació i també hi havia l'estança principal, avui esfondrada, on s'iniciava un altre túnel que menava a una segona entrada a l'altre extrem del refugi, avui clausurada. Es tracta d'una obra consistent i d'una alta qualitat tècnica.

EL PALAU DE LES HEURES

Josep Gallart i Forgas, un indià (someone who made a fortune in America and came back to Catalonia) born in 1838 in La Bisbal de l'Empordà, returned to Catalonia after having made his fortune in Puerto Rico and he bought the mass (traditional Catalan farmhouses) of Can Duran in order to build there a summer house for his family. He commissioned the construction of this house to the architect August Font i Carreres. The Palau de les Hores (by Font) was built in 1868. Josep Gallart i Forgas spent the summers of 1886 and 1887 there, before dying on July 1, 1888, the same day Puerto Rico ceased to be a Spanish colony. Years later, when the Spanish Civil War broke out in July 1936, the Gallart i Folch family were spending their summer there. They left and crossed into Franco, and the palace was confiscated by the Catalan government. The owner at the time, Josep Gallart i Folch, joined the insurgent army as an officer.

The uses of the building during the war were quite numerous. It was initially considered as a possible residence for president Aznar, but he declined the offer. After the cruel bombings of the 16th, 17th and 18th of March 1938 over Barcelona, it was decided that it would be the residence of the Generalitat President Lluís Companys, and an air raid shelter was built. It was one of the nearly 1,400 shelters built in the Catalan capital. It was the first time in history that aerial bombing was used systematically against civilian population, a practice that would become widespread during the Second World War. Until the Francoist troops entered Barcelona on January 26th, 1939, more than 2,500 people were killed in the aerial bombings of the city, with about 5,000 dead in its whole of Catalonia.

The owner of the Palace confessed in his memoirs that he had sent an aerial photograph of his summer residence to general Kirdinán, the officer in charge of the Francoist air forces in order to facilitate the bombing of the residence of President Companys, but the placement of the building made it a complicated target and Kirdinán considered it was not worth the risk.

The owner of the Palace confessed in his memoirs that he had sent an aerial photograph of his summer residence to general Kirdinán, the officer in charge of the Francoist air forces in order to facilitate the bombing of the residence of President Companys, but the placement of the building made it a complicated target and Kirdinán considered it was not worth the risk.

Els usos de l'edifici durant la guerra foren variats. En un principi es pensà que podria ser residència del president Aznar, però va declinar l'oferta. Després dels crues bombardaments dels dies 16, 17 i 18 de març de 1938 sobre Barcelona, s'optà perquè fos la residència del president de la Generalitat Lluís Companys i es va ordenar construir-hi un refugi antiaeri. Es calcula que a la capital catalana es hi sistematitzà a construir prop de 1.400 refugis. En la primera vegada en la història que s'utilitzaven els bombardaments aeris de forma sistemàtica sobre la població civil -pràctica que es generalitzaria durant la Segona Guerra Mundial, fins a l'entrada de les tropes franquistes a Barcelona el 26 de gener de 1939, es comptà que foren més de 2.500 persones les que moriren arran dels bombardaments a la ciutat i un total d'unes 5.000 a tot Catalunya aproximadament.

El propietari confessà a les seves memòries que va fer arribar una fotografia aèria del palau al general Kirdinán, responsable de l'aviació franquista, perquè bombardés la residència del president Companys, però la situació de l'edifici feia l'objectiu difícil i Kirdinán va desistir.

Josep Gallart i Forgas, indiano nascut en La Bisbal de l'Empordà en 1838, quan retornà a Catalunya després de haver hecho fortuna en Puerto Rico comprò, en 1868, la masia de Can Duran para construir en su terreno la residencia familiar de verano, que encargó al arquitecto empordanés August Font i Carreres. El Palau de les Hores es construïu en 1868. Josep Gallart i Forgas disfrutà de sus instalaciones en los veranos de 1886 y 1887 y murió el 1 de julio de 1888, el mismo día que Puerto Rico dejó de ser colonia española. Años más tarde, la familia de Gallart i Folch estaba veraneando en dicha residencia cuando, en julio de 1936, la Guerra Civil Española estalló. Se marcharon hacia Francia y el palacio fue confiscado por la Generalitat de Catalunya. El nuevo propietario, Josep Gallart i Folch, se incorporó como oficial en el ejército insurgente.

El edifici tingué distintes utilitats durant la guerra. En un principi es pensó que podria ser la residència del president Aznar, però després dels crues bombardaments dels dies 16, 17 i 18 de març de 1938 sobre Barcelona, es optà perquè fos la residència del president de la Generalitat Lluís Companys i es ordenà la construcció d'un refugi antiaeri. Es estima que en la capital catalana se llegaron a construir cerca de 1.400 refugis. Era la primera vegada en la història que s'utilitzaven els bombardaments aeris de forma sistemàtica sobre la població civil -pràctica que es generalitzaria durant la Segona Guerra Mundial, fins a la llegada de las tropas franquistas a Barcelona el 26 de enero de 1939, se calculó que fueron más de 2.500 personas las que murieron como consecuencia de los bombardeos en la ciudad y, aproximadamente, un total de unas 5.000 en toda Cataluña.

El propietario confesó en sus memorias que mandó una fotografía aérea del palacio al general Kirdinán, responsable de la aviación franquista, para que bombardara la residencia del presidente Companys. Sin embargo la situación del edificio dificultaba el objetivo y Kirdinán desistió.

Més en 1838 a La Bisbal d'Empordà (Empordà), Josep Gallart i Forgas comprà en Catalunya après avoir fait fortune a Puerto Rico. En 1868, il acheta le mas de Can Duran pour construire, sur ce terrain, la résidence d'été de la famille, projet qui consista à faire bâtir August Font i Carreres, natif, comme lui, de l'Empordanais (Empordà). L'édifice terminé, nommé Palau de les Hores (Palais aux heures), est achevé en 1868. Josep Gallart i Forgas y passa les étés de 1886 et 1887. Il mourut le 1er juillet 1888, le même jour que Puerto Rico devint d'être une colonie espagnole.

Des années plus tard, le déclenchement de la guerre civile y survint et la famille Gallart i Folch qui y séjourna pour l'été. Les troupes franquistes pour la capture et la résidence est confisquée par la Generalitat de Catalunya, tandis que le propriétaire de l'époque, Josep Gallart i Folch, s'engage comme officier dans l'armée rebelle.

Pendant la guerre, le bâtiment fut affecté à des usages divers. D'abord, on envisagea d'y établir la résidence du président de la République Aznar, mais celui-ci déclina cette offre. Après les violents bombardements sur Barcelone les 16, 17 et 18 mars 1938, il est décidé d'en faire la résidence de Luis Companys, président de la Generalitat, et d'y créer ainsi un y construire la construction d'un abri antiaérien. On estime que près de 1.400 abris antiaériens furent construits dans la capitale catalane. Pour la première fois dans l'histoire, les bombardements aériens furent systématiquement la population civile, une pratique qui sera généralisée pendant la Seconde Guerre mondiale. Jusqu'à la prise de Barcelone par les troupes de Franco le 26 janvier 1939, on compte que les bombardements ont causé plus de 2.500 victimes humaines à Barcelone et environ 5.000 en Catalogne.

Dans ses mémoires, Josep Gallart i Folch avoue avoir livré une photographie aérienne du Palau de les Hores au général Kirdinán, chef de l'armée de l'air franquiste, afin de bombarder la résidence de Companys. Mais la situation du bâtiment rendait l'objectif difficile. Kirdinán renonça à cette entreprise.

Entrada del refugi
Entrada de refugi
Arribada del refugi
Entrée au refuge

Imatge del refugi antiaeri del Palau de les Hores construït durant la guerra civil (Imatge de Jordi Boixà)

The secret shelter in the Palau de les Hores, built during the Civil War (photography Antoni Boixà)

Imatge del refugi antiaeri del Palau de les Hores construït durant la guerra civil (Imatge de Jordi Boixà)

The secret shelter in the Palau de les Hores, built during the Civil War (photography Antoni Boixà)

Plànol del refugi antiaeri (Imatge de Jordi Boixà)

Vista aèria del Palau de les Hores en un mapa del 1868. El Foto que Revolucion, elaborada el 1925 (Arxius General de la Prefectura de Barcelona)

Mapa aèria del Palau de les Hores en un mapa del 1868 i de la foto que Revolucion, elaborada el 1925 (Arxius General de la Prefectura de Barcelona)

Aerial view of the Palau de les Hores with the municipality archive and archive. Photographed in 1925 (Arxius General de la Prefectura de Barcelona)

Mapa aèria del Palau de les Hores, així com la foto del jardí penjat del fotògraf, presa en 1925 (Arxius General de la Prefectura de Barcelona)

Acta de la sessió del consell de Govern celebrada a la residència presidencial celebrada el 20 de desembre de 1938 (Arxius General de la Prefectura de Barcelona)

The minutes of the Government Council held in Lluís Companys presidential residence on December 20, 1938 (Arxius General de la Prefectura de Barcelona)

Arxius General de la Prefectura de Barcelona

La senyalització dels espais de memòria democràtica del Campus Mundet són el resultat d'un conveni entre la Diputació de Barcelona (propietària del recinte), la Universitat de Barcelona (usufructuària dels espais) i el Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya. La inauguració d'aquesta senyalització va tenir lloc el 2014 amb motiu del 75è aniversari de la fi de la Guerra Civil, l'exili republicà i l'inici de la dictadura franquista.

Bibliografia

- Ajuntament de Barcelona. El Palau de les Heures. Web municipal <https://ajuntament.barcelona.cat/horta-guinardo/es/conozca-el-distrito/historia/episodios-historicos/el-palau-de-les-heures>
- Bou i Roura, Lluís. Ajuntament de Barcelona. Itineraris Horta-Guinardó (en català). Ajuntament de Barcelona, 2002.
- Cortés, Dani. Altres Barcelones. Blog de Dani Cortés
- Giménez i Compte, Carlota. Montbau : 50 anys. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Horta Guinardó, 2011.
- Tribó, Gemma (coord.). *El Campus Mundet: un entorn per descobrir*. Barcelona: Edicions Universitat Barcelona, 2008.
- Tribó i Traveria, Gemma. *La Memòria històrica del Campus Mundet*. Barcelona: Horsori, 2009

Crèdits fotogràfics:

- Plafons, vistes exteriors campus i interior refugi: F. Xavier Menéndez 2020
- Vistes exteriors i interiors Palau de les Heures. Unitat de Documentació i Arxiu Audiovisual. Diputació de Barcelona

**Diputació
Barcelona**

| Àrea de Presidència

Programa de Memòria Democràtica

Direcció de Serveis de Suport a la Coordinació General

Diputació de Barcelona